

"וברותי מכם המורדים והפושעים" (יחזקאל כ, לח)

בלי קשר לארץ ישראל, אין לנו חלק בתורת ה'

חידה גדולה יש בתורה. בתיאור של יציאת מצרים כתוב "וחמושים עלו בני ישראל מארץ מצרים" (שמות י"ג, י"ח). מלת "וחמושים" כתובה מחוסרת אות ו'. לכן דרשו חז"ל לשון "מחומש", כלומר: אחד מחמשה יצאו, כי ארבעה חמישיות מישראל מתו במכת החושך (רש"י בשם חז"ל). החידה היא: איזה עוון חמור חטאו הללו שמפניו ייענשו לא פחות ממיתה?!

עוד נשאל, כיון שהקב"ה הבטיח בברית בין הבתרים "ידוע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם, ועבדום ועינו אותם וכו' ואחרי כן יצאו וכו' ודור רביעי ישובו הנה" (בראשית טו, יג-טז). אם רק עשרים אחוז מהם חזרו לארץ ישראל, כלום זה נקרא שהקב"ה קיים את הבטחתו?

הבה נעיין במקורות, משום מה מתו שמונים אחוז ההם? "שהיו בישראל באותו הדור רשעים [גרסת המדרש: פושעים] ולא היו רוצים לצאת [ממצרים]. ומתו בשלשת ימי האפילה כדי שלא יראו המצריים במפלתם" [של ישראל] (רש"י, שמות י', כ"ב. בשם שמות רבה י"ד, ג'). זאת אומרת הללו היו מוכנים לקבל תורה ומצוות, כמו שהוגד להם ע"י משה רבנו כשחזר ממעמד הסנה: "בהוציאך את העם ממצרים, תעבדון את האלהים על ההר הזה" (שמות ג', י"ב). אבל הסכימו לקיים מצוות התורה רק בהיותם ממשיכים בגלות, בהיותם מחזיקים עדיין בבתייהם וברכושם. הסכימו לקיים כל התורה כולה, פרט למתנת ארץ הקודש. דוקא מפני זה ראויים הם למות.

מדוע מגיעה מיתה על הסירוב לבוא לארץ ישראל? כי קלקול זה הוא מרידה בהקב"ה, כדברי כלב בן יפונה: "אך בה' אל תמרודו" (במדבר י"ד, ט'). וכן אמר פנחס לאותם השבטים שנחשדו שהם עוזבים נחלת ארץ ישראל: "והיה אתם תמרדו היום בשם" (יהושע כ"ב, י"ח). ובפרק ההוא מוזכרים השורשים "מעילה", "מרידה" שלש עשרה פעם. כי בלי קשר לארץ ישראל אין לנו חלק בתורת ה', כדברי רש"י (בראשית יז, ח) ורמב"ן (ויקרא י"ח, כ"ה) ואין כאן מקום להאריך בזה. ייחודנו הלאומי דורש מאיתנו להיבדל מהתערבות בגויים וגם לא להחניף להם.

כאן צריכים לענות על עוד שאלה קשה. כל פעם שספרו את מספר בני ישראל במדבר הם היו במספר של כשש מאות אלף. על רעיון זה כתב מהר"ל כי מספר זה הוא סגולה מיוחדת לישראל (עיין נימוקיו בספרו "גבורות השם", פרק ג'), ולכן היו צריכים להשתהות במצרים עד שיגיעו למספר סגולי זה. כמו הרבה נושאים אחרים בהם עוסק

מהר"ל, גם זה מפורש בספר הזוהר (ח"א דף ב ע"ב). וחזרו על כך במדרש בראשית רבה (פרשה ע פסקא ט', ר' יוחנן פתר בסיני) לעניין מתן תורה שאם היה חסר אפילו אדם אחד ממספר זה של שש מאות אלף, לא היו יוצאים ממצרים, וגם לא היו יכולים לקבל את התורה. וצריך עיון, כיון שעוד לפני מכת חושך היה מספר בני ישראל כפול פי חמש משש מאות אלף, שהרי ארבע חמישיות מתו אז, מדוע המתין ה' עד אז? הרי היה יכול לקיים יציאת מצרים עוד עשרות שנים לפני זה?

עונה על כך מהר"ל בלשון זו: "ואל תשים לבך על אותם שמתו בשלושת ימי אפילה, כי מחמת שלא היו כשרים, לא נחשבו בכלל ישראל. וכאשר היו ישראל שש מאות אלף רגלי הגברים לבד מטף, הגיעו ישראל לשלימותם לגמרי" (גבורות ה', דף כ"ז).

מדוע לא היו השאר נכללים בחשבון זה? כותב הרמב"ם בפירוש המשניות לפרק חלק (מהד' הגר"י קאפח, נזיקין עמ' קמ"ה) שהכופרים ב"ג עיקרי האמונה יצאו מכלל ישראל. וכך כותב מהר"י אברבנאל לעניין המשתתפים באכילת קרבן פסח: "כל בן נכר לא יאכל בו" (שמות י"ב, מ"ג). זו לשונו: "אין פירושו בן עם אחר, שהרי גר אוכל בקרבן פסח אע"פ שהוא מעם אחר, כיון שהוא מאמין בתורת ה'. אבל 'בן נכר' הוא שבאמונתו הוא נכר, בין שיהיה גוי או ישראל משומד אף שיהיה נימול. לפי שלא ניתנה מצות הפסח אלא להקנותו אמונה שלימה בו יתברך". עד כאן לשונו. וזהו הנאמר ב"הגדה של פסח" על הבן הרשע הלועג לעבודת הקב"ה "אילו היה שם לא היה נגאל". כך הללו שכפרו בייחוסם וקשרם לארץ ישראל, וסירבו לצאת ממצרים, גם הם אינם שייכים לכלל ישראל ואינם בחשבון ששים ריבוא. לכן לא יכלו בני ישראל לצאת ממצרים כמה עשרות שנים לפני זה, כי טרם הגיעו למספר הסגולי של ששים ריבוא.

ובזה נבין היטב כינוי הגנאי המיוחד "אך בה' אל תמרודו" (במדבר י"ד, ט'). ועלינו לזכור כי מכל עשרה הנסיונות שניסו בני ישראל את ה' במדבר, לא נגזר עליהם עונש מיתה במדבר כי אם על כפירה זו של מרידה בארץ ישראל. וכך כתב הגאון ר' יעקב עמדין: "ישראל נקראו נחלת ה', והארץ היא נחלת ה'. והתורה תלויה בשניהם, בעם ה' על נחלת ה'. והעוזב אחת, עוזב השנית על דרך האמת [הערת המעתיק: כלומר על פי פנימיות התורה]. ואמרו במדרש בראשית רבה (פרשה מ"ו) 'אם נכנסין לארץ, מקבלין אלוהותי, ואם לאו, אינם מקבלין' (סידור יעב"ץ, מהדורת אשכול, ח"א עמ' מ"ד).

לכן, גם בזמננו בני ישראל האמיתיים מקושרים הם לארצם ואינם מוותרים על שום חלק ממנה. כמו שאמר הקדוש הגאון ר' מנחם זמבה הי"ד שנהרג בשואה (הוא היה מגדולי הדור בפולין), מי שמוותר על חלק קטן מהארץ הוא כאילו מוותר על חלק מאותיות התורה. וכמו שספר התורה הוא כשר רק בשלמותו בלי שתחסר ממנו אות אחת, כך הארץ צריכה להיות בשלמותה. [וגם הרב אברהם קוק השווה ארץ ישראל לספר תורה. עיין "מאמרי הראי"ה", עמ' 465-467]. אותם הטועים בזמנינו המוכנים למסור חלקי ארצנו לנכרים פושעים בזה ועוונם גדול מאוד.

עלינו היום לתקן חטא אבותינו של "וימאסו בארץ חמדה, לא האמינו לדברו" (תהלים ק"ו, כ"ד). על כל חייל ועל כל שוטר להודיע למפקדיו שהוא לא ישתף פעולה בשום גירוש עתידי של יהודים המיישבים את ארצנו [מה שהממשלה הנוכחית מתכננת לעשות]. אותם הטועים בינינו שהסכימו למהלך הסכם אוסלו, כביכול למען פקוח נפש, נכשלו בטעות מרה. אדרבה עוד נתחזקה סכנת נפשות מעצם הסכם אוסלו ולמעלה מאלף הרוגים מעידים על כך. ומה שטענו רבנים מסוימים כי "סירוב פקודה" יהרוס את צה"ל, ולכן תלמידיהם נענו להם, הוכח גם כן כטעות. תוכיח זאת "מלחמת לבנון השנייה" זמן קצר אחר הגירוש, כי צה"ל נכשל למרות ציות החיילים למפקדיהם בעת הגירוש.

איזהו חכם? הלומד מן העבר. אין לנו לחזור על שגיאות העבר. ונגד אותם רבנים המתירים שיתוף פעולה להוציא יהודים מנחלתם, נשנן דברי הגמרא: "דברי הרב ודברי התלמיד, דברי מי שומעים?". "הרב" כאן הוא דברי הגמרא והפוסקים. וכל בני אדם הם בגדר "תלמידים" בלבד. גדולים כמה שיהיו, לא יוכלו לבטל דברי "הרב".

"שכן ארץ ורעה אמונה" (תהלים כ"ז, ג). ארצנו קשורה היא לבעלי אמונה (עייין "ליקוטי מוהר"ן מברסלב", ח"א פסקא קנ"ה). מדברי פנחס הנ"ל (יהושע פרק כ"ב) ראינו שהבוגדים בנחלת ארץ ישראל נקראו "מורדים". וכן שמענו ממדרש שמות רבה הנ"ל (פרשה י"ד) שנקראו "פושעים". וזאת מפני שהם סבורים "נהיה כגוים, כמשפחות האדמה" (יחזקאל כ', ל"ב). ושם מבאר יחזקאל שהקב"ה יביא אותם למשפט. והתוצאה? "וברותי מכם המורדים והפושעים בי, מארץ מגוריהם אוציא אותם, ואל אדמת ישראל לא יבוא, וידעתם כי אני ה'!" (כ', ל"ח). זאת אומרת הללו המתכחשים למלכות ה' ובוחרים למצוא חן בעיני הגויים שלא כתורה, אפילו כבר יצאו מהגולה והגיעו לארצנו, אבל לא יישארו בה. או הם או בניהם יעזבו את ארצנו ויתבוללו בין העמים (כמו שראינו בזמננו. הזכיר זאת הרב אברהם קוק באגרותיו, ח"א עמ' פ"ח, רס"ד).

מה גורם להם זאת? ענה הרמב"ם בהביאו פסוק זה: "מהן עזי פנים, ומהן מורדים ופושעים וכו'. הם המורדים והפושעים שייסורי הגלות בוררין אותן" (הלכות איסורי ביאה פרק כ"א, הי"ב הי"ג). פירוש דבריו: הם לא יכולים לעמוד בלחץ הצרות ואיומי צוררנו והם עוזבים את עמנו וארצנו. אבל ישראל האמיתיים הם מאמינים בני מאמינים, מצפים לישועתנו המובטחת ומנצחים את הנסיונות. כדברי אדמו"ר ר' נחמן מברסלב שם: "שאינו ירא משום דבר, ואינו משגיח על שום ביטול ובלבול בעבודתו, רק עושה את שלו. זה בחינת ארך אפיים שאין שום דבר יכול לבלבל אותו, כי לא איכפת לו שום דבר, רק עושה את שלו בעבודתו את השם יתברך" ("ליקוטי מוהר"ן", ח"א פסקא קנ"ה).